

ADMINISTRAȚIA
Azad, Neak Perenc - n. Nr. 10
INSTRUCȚIUNI:
26. Se va urmări de partea Statului
bucătăria și deosebit de mult
se va urmări de partea Statului
Atașamentul, cu și în
deosebit de mult în
Fotograf pentru oraș și
Fotograf pentru oraș și

bărfeli pe socoteala naționalităților este periclitată. De aceea ne și prezintă ca pe «apostoli ai tuturor mișcărilor cu ascuțiș în contra Ungurimei și a clădirii statului național maghiar»...

Bine să ne însemnăm această teorie a organului de casă fost odinioară alui Bánffy ear acum alui Tisza. Îndeosebi să și-o însemneze nesocotitului Român care și cu prilejul alegerilor din urmă credeau că fac »politikă mare« spriginind pe candidații liberali chiar față de candidații naționaliști. În primul rînd să și-o însemneze *deputații români* care și azi mai continuă să stea în partidul liberal!

Că noi ne-om însemna pe cei cari sprigină partid maghiar cu asemenea tendințe dușmănoase față de neamul românesc.

Mai mult decât articolul nostru amintit,
 îi supără și îngrijește pe șovinisti *tendența
 noastră de organizare*. Se teme îndeosebi
 că vom face ceea-ce s'a scris în «Tribuna»
 dela 28 Febr. când un amic al nostru, arăta
 cum trebuie să ne facem stăpâni pe voturile
 alegătorilor români, *caci înăldovâr*, numai
 atunci ne vor respecta și partidele pontice
 meglișene și Curtea, când vor simți că sun-
 tem un popor conștient de drepturile sale
 și destul de *bine organizat pentru a se apăra
 și elupta drepturile*. »M. Szo» crede a ști
 că acel fruntaș naționalist e *Slavici*, »cu
 mintea căruia cugeta ultrașii din patrie»...
 În interesul adevărului asigurăm pe archi-
 șoviniști, că nu Slavici este autorul acelor
 șire, dar că *adevărul cuprins întrînsele îl
 mărturisesc toți Românii de seamă*.

Tăria acestui adevăr și mai ales consecuențele unei lupte parlamentare bine duse de Români, o prevăd șovinistii. Ei știu că îndeosebi campania lor de insinuații și

Pe românii ultrași scrie: «deca-
șzô» dela 12 c. — succesul acesta
septat (pătrunderea în parlament a 8
nani) i-a făcut din zi în zi mai temerari
tendințele lor antipatriotice».

Să fim ascultați la Burg, ca M. Să să
 ască direct, din izvorul cel mai autorizat,
 osiția sufletească și gândurile celor mai
 li supuși ai Seî, u naționalităților, după

turală, în care tinerii redactori și colaboratori să nu-și spună cuvântul: totdeauna cu pricepere și cumpenit. S'au remarcat apoi, în coloanele acestei reviste, atât prosatori cât și poeți dela care cu drept cuvânt ne așteptăm să-și cucerească loc de onoare în istoria noastră culturală. Amintesc pe Sextil Pușcariu și Octavian Goga.

Literatură intensivă se face însă deosebit
în București.

„Convorbiri Literare“ se redactează așa fel, că este spre cinstea întreg neamului românesc. Nici în apusul cu vechia-i cultură și cu centre mari nu se găsesc reviste redactate cu mai multă grije și știință. Academicianul Ioan Bogdan (de origine dela Brașov), savantul profesor universitar, a grupat în jurul „Convorbirilor“ cele mai mari talente. Româncii și nuveलिst, ca Slavici și Duiliu Zamfirescu, barbați de știință ca Iorga și Mehedinți, poeți, traducători, critici (Bogdan-Doină, bună-oară), aici își dau întâlnire.

N-ar trebui să fie instituțiune culturală, conzistor, cesină, societate de lectură, din care „Convorbirile“ să lipsească. E de regretat, ba mai mult: e o rușine pentru noi, Români din statul ungar, faptul că nu avem abonată această revistă în *toate* centrele... Mai ales că frații nostri dela „Convorbiri“, ca să ne înlesnească abonarea, au fixat un preț într'adevăr de — frate.

Avem însă arăția profesori pe la gimnazii, preparanți și seminaristi. Oare câți din ei au abonat „Convorbirile Literare”?

Contra Ungurimei noi însă n'avem să ducem luptă; vom da însă piept cu mătadorii şovinisti cari asmuţă în potrivea neamului românesc, cari propagă ideea primejdioasă că statul ungar nu se poate întări decât pe ruinele naţionalităţilor, a *majorităţii cetăţenilor*.

Dar înțelegem că lupta asta n'are să placă îndeosebi matadorilor politicei șoviniste și presei care s'a pus în serviciul acestor reușcături — *apostoli* le-am zice, dacă n'ar fi deplasat cuvântul acesta la adresa unor simpli exploatatori de situații tulburi. Pentru-că necontrolați, ei au putut să ducă împotriva naționalităților chiar în Dieta campanii de calumni și perverse insinuări. În opinia publică maghiară s'au ridicat astfel și ei și organele lor ca — vezi Doamne — aparători ai „națiunii”, combatanți contra principiilor de război înverșinate.*

Gloria astaJeffina d'acel micoto n'are să
mai încununeze căia capete șept toate: tir-
gălat cu credulitatea onstelor angurești (cei
puțin în ce privește stătoarele năfădădăților)
i-se va pune capăt. Declamatorii de rasplăt
nu o să mai poată poza drept cavaleri cari
au zdrobit hidra cu șapte capete: daco-ro-
mânismul și panslavisimul, pentru-că de pe
înălțimea tribunei parlamentare se vor risipi
toate acuzele stupide ce s'au aruncat, în pri-
vința asta, asupra naționalităților. Ci se va
arata că nu cerem decât *dreptate și pace*

Cine a apucat să citească un număr-două din „Sămăntorul”, nu se mai lasă de el, ci abia așteaptă — Duminecă. Adevărat, Vlahuța și Coșbuc nu mai scrie într’însul, articolele d-lui profesor Iorga singure d’ar fi însă, și ne recompensează!... Câtă îndrăzneală d’a spune adevărul, ce critică profundă, ce capital de cunoaștere și mai ales ce dragoste nemărginită pentru neam abundă în toate scrierile d-lui Iorga. Și mai ales câtă putere de muncă!

Di Iorga a grupat însă în jurul „Sămănătorului” ș-o mulțime de talente mai tinere. St. O. Iosif și Z. Bărsan, aici și-a făcut nume, tot așa M. Sadoveanu. Chendi a scris și el volume întregi în coloanele „Sămănătorului”.

În deosebire la noi, cei greoi la scris, la cugetare și la făptuire, "spiritul viu, ce se propaga prin „Sămănătorul" ar îndrepta mult. Și cum revista asta se editează fără nici un gând de câștig material, ci se da cu un preț nu se poate mai scăzut, e de dorit să nu fie la noi un singur cârturar, care să n'o cetească.

La 1 Februarie a apărut în București „Viața Nouă” redactată de profesorul universitar *Ovid Densusianu* (născut la Brașov). Deși tiner încă, dl Densusianu și-a cucerit deja loc de frunte între invitații români. În cele două numere ce am primit până acum, „Viața Nouă” a publicat articole de dl Densusianu, P. V. Haneș, I. Adrian și E. Poilidor. Toate interesante și instructive.

Dorim propășire:

(*) Dacă ar fi să judecăm de pe numărul
nelor literare, ce apar atât la noi, cât și
de, în regatul României, apoi ar trebui să
vedem ca nici odată nu s'a citit mai mult
de Români.

la noi! „Familia” continuă să apară cu ea și obișnuita regularitate. Cei mai mulți dintre noi nici că se pot gândi la literatură, să le vină îndată în minte revista din a redactare venerabilul academician Iosif și-a făcut un cult... Și câte familii ro-sunt în sânul cărora altă carte românească citit. Un rol cultural de deosebită însemna-țuit un șir de ani „Familia”. Cei mai dintre noi, în coloanele ei ni-am văzut doar proza ori — versurile. Insuși Emi-n „Familia” a publicat prima sa poezie. atunci câți literați n’au fost încurajați și de „Familia”!

Cât a contribuit apoi „Familia“ la întări-
ondului de teatru și a altor întreprinderi
ale!

„Luceafărul” ne captivează din ce în ce. Ca formă, cât și ca — fond. Numai un de jertfă rar între Români face, ca această literară să poată apărea așa zicând într'o luxuoasă: tipar excelent, hârtie velină, originale și bine executate. Tinerii noștri din Budapesta fac în privința asta o școală bună.

Și căta viață și — variație în redactarea
"afărului" !... Nu e chestie actuală cul-

În țara asta care-i și patria noastră iubită, întocmai ca a celor ce se trag d'adreeptul din seminția lui Arpád.

Și zadarnic cei din presa șovinistă tipă, zadarnic ne batjocoresc și insultă, datorită asta avem să ni-o facem. Pe d'oparte din considerație pentru interesele neamului, pe de altă parte din considerație pentru *interesele superioare ale patriei*, cari cer să se facă odată lumină asupra felului cum se cârmuește Țara Ungurească, cum se urmărește izolarea noastră de Viena și cum pehlivanii politici întărlă pe Unguri împotriva noastră.

Russu Șirianu.

Correspondență.

Brad, Martie 1905.

Reprezentanța gimnazială. — Adunarea generală dela «Crișana». — Vizitarea gimnaziului.

În cele zece zile din urmă se petrecură și în Brad mai multe isprăvuri, dintre cari amintesc numai cele trei mai sus înșirate.

În 2/III s'a ținut *representanța extraordinară a gimnaziului public român gr.-or.*

Unicul obiect pus la ordinea zilei era *stăruirea bugetului pe anul 1905*. Dar deși convocarea anunța un singur obiect, în șirul raportului prezentat cu bugetul s'au desbatut și alte chestii importante. Amintesc o singură chestie: *sistemizarea definitivă a salariilor profesorilor*, care de ani de-a rândul preocupă factorii interesați de soarta gimnaziului. Dar s'au desbatut și altele, ca: gruparea profesorilor după categorii, fixarea numărului maximal de ore, pe care e obligat a le propune pe săptămână etc. etc.

De astădată însă s'a votat numai bugetul pe anul 1905 cu cor. 29.422 la venite și cor. 29.490 la cheltuieli.

În firul bugetului salariile profesorilor s'au regulat într'un mod mai corespunzător legii și lipsii, aproape ca la stat. A rămas ca celelalte chestii însemnate mai ales pentru dezvoltarea ulterioară a institutului să se anunțe și supună desbaterii în reprezentanța ord. dela Sf. patroni Constantin și Elena din 21 Mai v. 1905.

Sperăm, că pe atunci, fiind mai cald, interesul față de cultura națională va demorți și inimile fraților din tractul Halmagiului. E lucru prea deprimător desinteresul lor față de acest institut. Marele Andreiu cu tovarășii săi a pus institutul nostru pe bazele Statutului organic și i-a încredințat destinele unei reprezentanțe, constatatoare din 2 bărbați, adică toți membrii sinoadelor protopresbiterale din tractele Zarand și Halmagiului, — clasicul Zarand — asigurând astfel tuturor Zarandenilor, ai căror părinți și-au depus obolul pe altarul culturii naționale, dreptul de ingerință, conducere și suprainspecțiune în afacerile institutului. Și totuși! Ce vezi?! Trec ani de-a rândul, ba chiar zece de ani, până ce ți-se dă ocaziune să mai vezi și câte un reprezentant din părțile Halmagiului în reprezentanța din Brad. Astfel să nu ne mirăm, că se pârîndează generațiuni după generațiuni și tot acolo stăm în ale culturii, unde am stat înainte de 1869! Să nu ne mirăm, că de D-zeu oblauditul tract al Halmagiului n'are nici un preot cu maturitate, în care tractul să-și vadă pe conducătorul său; deși fost-au tineri prin gimnaz, cari de-ar fi terminat clasele ar fi putut să devină stâlpi ai tractului, fală neamului. Dar bieții de ei conduși de sfaturi «părintești» câte cu 3 ori 4 cl. gim. au intrat în pedagogie ori teologie și numai azi,

că altcum și-ar ști prețui neamul, biserica, școala și cinstea națională, de s'ar fi informat cu toate armele științei!

La 5/III și-a ținut «Crișana» a XIV-a adunare generală ord. pe anul de gestiune 1904.

«Crișana» e un modest institut de economii și credit. Singurul institut de economii și credit român pe Valea Crișului-alb dela Vulcan până la Arad. Capitalul său fundamental e 46.600 coroane. Conducut cu mai multă onestitate, decât pricepere. Totuși a devenit un factor economic-cultural fără perechie între institutele noastre economice.

Deși capitalul fundamental e modest; totuși depunerile sunt de 15-ori așa de mari (46.600 : 678.004.84), și chiar fondurile de rezervă trec de 2 ori peste cap. fund.

(46.600 : 99000 cor.). Astfel de împrejurări, ca treptat să fie în stare a corespunde lipselor, ce cresc, și să mântuie țaranul român de cămătări fără suflet, au îndemnat direcțiunea institutului să enunțe rotundirea capitalului fundațional la 100.000 cor., ca astfel dimpreună cu rezervele să dea suma de 200.000 cor.

Ceea-ce ridică valoarea «Crișanei» e împrejurarea, că în privința jertfirii pentru cultura națiunii a mers în fruntea altor institute. Chiar și în adunarea a XIV-a votat din profitul de 14.617 cor. 24 fil. suma de 3146 cor. adică cam 30% pentru scopuri filantropice-culturale, în primul rând fondului gimnazial și instituțiilor sale: *fondul Dr. Josif Hodoșiu și Masa studenților etc.*

După terminarea adunării gen. am convenit la hotel «Central» și stând puțin de vorbă, am meditat asupra trecutului, ca din munca cinstită din trecut să ne croim planul viitorului.

Când însuflețirea își ajunsese culmea fost-am plăcut surprinși prin frații protopopi Georgia din Buteni și Givulescu din M-Radna, cari sosit-au dela Arad și ne-au povestit multe însuflețitoare despre gloria «Victoriei».

Ne-am dorit reciproc: «să muncim cu cinste, să ne luminăm în spiritul părinților noștri și fiind solidari și conduși de același ideal: risipi-vom ura și pizma, dușmanii noștri strămoșești — și sfărâma-vom porțile iadului!»

A treia chestie, care îmi permit a o atinge e: *vizitarea gimnaziului nostru prin emisul guvernului Kuncz Elek*. A sosit la 10/III. Ne-a vizitat, a azistat la prelegeri însoțit de directorul gimnazial, a ținut conferință obicinuită și s'a depărtat, convins, că institutul nostru face pași siguri pe calea progresului.

Binevoitoarele-i observări ne servesc de îndemnuri de a face tot posibilul pentru înălțarea acestui focalar al culturii naționale.

Miron Costin.

Războiul ruso-japonez.

Știrile de pe câmpul de luptă sunt din ce în ce mai rari. Kuropatkin își adună rămășițele de armată spre nord și în jurul lui Tieling. Japonezii îi urmăresc dela spate. Ariergarda lui Kuropatkin are să poarte lupte grele.

Cei din Petersburg încă sunt și acum bulmăciți. Unii pe alții se învinuesc pentru înfrângerea cea mare. Răul cel mare constă în aceea, că Rusia n'a mai putut lua împrumut în Franța. Japonezii — se zice — încă au făcut ultima sforțare materială. Depresia materială a ambilor beligeranți va accelera încheierea unei păci — așa se crede.

Rușii sunt strașnic urmăriți

— 14

Paris. Lokalanzeiger capătă și în Petersburg e mare teama, ce armata a doua de sub conducerea Herschelmann, a cărei ariergarda preda.

Paris. După știrile sosite aici a cinci japonezi a tăiat calea de la Rușilor între Tieling și Carbin.

Londra. Perderile Rușilor din semnările oficiale japoneze 176.000 de oameni. Cea mai mare pierdere a suferit-o armata lui vici, dar și aceasta a ajuns d'Carbin. Ariergarda armatei lui bars, care a luptat pentru reținerea armatei principale, e aproape în ceta.

Starea armatei ruse.

Petersburg. Din cartierul general al lui Kuropatkin se telegrafează ziarului voje Vremja:

Starea armatelor e desperată, cămintea miliției e numai zdrențe îndestulătoare. Japonezii au să-și atingă vîngerea admirabilei lor artilerii. teamă, că Japonezii vor tăia calea de rîncă la două corpuri de armată ruse. tierul general al lui Kuropatkin e în

Londra. Correspondentul Agenției depeșează din Fusun cu data Ceas de ceas să poate convinge o mărimea înfrângerii Rușilor. S'au găsit pe câmpul de luptă 25.000 de decedate. Rușilor ar fi peste tot. Numărul prizonierilor e 30-60.000 mult de 70 tunuri au ajuns în mâinile japonezilor. Perderile japonezilor sunt mari, ca în celelalte lupte. Armata ruki are 5000 morți și răniți. Rușilor din Mucden s'a început în mai atunci s'a început desorganizarea când s'a observat, că infanteria și japoneza îi urmărește.

Eri o devisie japoneză a dat pe dela Tienling peste mai multe ruse, cari se retrăgeau. Japonezii s'au borit de pe înălțimi, au dat fața cu. După o strașnică luptă, în care tunurile japoneze și-au avut un efect groasnic, de Ruși s'au predat cu zece tunuri. Japonezii au căzut o sută.

Paris. Agenția Havas anunță: Că diplomatice nu cred, că ministrul externe ar fi dat de știre guvernului că țarul Nicolae e aplicat a încheia

Mobilizarea rusă.

Paris. Luî „Echo de Paris” i-se fează din Petersburg, că mobilizarea lucrului sigur și se va începe deja în zilele. Patru corpuri de armată au și primit de mobilizare. Comandant suprem al lor din Azia-ostică va fi marele duce, ear șeful statului-major va fi ministrul de Saharov. Comanda militară din Petersburg primi marele duce Vladimir, ear generalul homlinov va fi încredințat cu pacificarea cazului.

Țarul.

Paris. Se telegrafează din Petersburg că un consiliu de miniștri a primit Kuropatkin o telegramă și atunci a învî ministrii au tăiat tot de-auna aderăndul lui, numai Trepov e credincios și lădă domnitorul său.

Nu mai Witte a îndrăsnit să răspundă asta că miniștrii au o situație foarte probabil vor fi siliți să-și dea dimisia.

Măniat a replicat țarul:

— D-Voastră numai atunci plecați eu vă primesc abdicarea!

Realitățile financiare ale războiului.

În cercurile diplomatice se afirmă, că la Rusia, cât și Japonia se va ruina de celulele cele mari ale războiului. După cum se zice, un reprezentant al unei puteri puternice, ce are foarte mare interes, cum se încheie războiul, a raportat guvernului său, sunt șanse pentru încheierea unei păci.

Electorale

din cercul electoral a Șomeutei-Mari.

Prea stimată Redacție!

S'au liniștit valurile atingerilor dietale. Cu încredințare am așteptat momentul acesta ca să nu domnească impresiunea momentelor iritate, pot judeca cu sânge rece asupra celor petrecute și să pot raporta *sine ira et studio* despre evenimentele dureroase din părțile Chiorene.

Comitetul central al partidului național român, în cercul electoral a Șomeutei-Mari, a candidat pe dl Dr. Teofil Dragoș, avocat în Baia-Mare. Și fiind-că candidatul național imi este fratele, a fost cu o cauză mai mult să aștept liniștea spiritelor și să judece cu obiectivitate plină, deși cetind multe imbecilități publicate sub pseudonimul *Sentinele* în Nr. 16 a ziarului *Transilvaniet*, am avut lipsă de multă îndemnare ca să nu-l timbrez la moment de răsunos.

Sunt pe deplin convins, că nu numai aceia cunosc părțile frumoase ale Chiorului, dar străinul care a jefit un moment măcar spre a percurge imbecilitățile *Sentinelei* publicate în *Transilvaniet*, nu s'au putut libera de aroganța, că pierdut este acel popor, care poartă *Sentinele* atât de meschine!

Nu voiesc a mă ocupa detaliat cu minciunile tendențioase a *Sentinelei Chiorului*, pentru-că descrierea cronologică și obiectivă dela vâlele celor întâmplate, își va face judecata fiecare din desăpțit. Numai atâta la cele scrise de *Sentinele*:

Cine le afirmă: minte!

Cine le răspunde: e stupid!

Cine le crede: e măgar!

*

Am luat parte la conferința din Sibiu.

Cercul electoral curat român a Șomeutei-Mari s'a numărat între cele mai sigure!

Vrednicul *Profet al națiunii române*: Badea George și falnicul luptător național dl Dr. Teodor Mihali l'au încurajat pe fratele meu locuitor în cercul electoral vecin a Baiei-Mari să candideze la Șomeuta-Mare având legături în procesele considerabile de aici cu inteligența și țărănimea Chiorului. Dl Dr. Teofil Dragoș n'a voit a accepta la mandatul Chiorului cunoscând bine înțelepciunea multor Români mizerabili din părțile acestea, accentuând, că scris este: „*Perire a din țara*“ / Punându-i însă dl Dr. Teofil Mihali să vadă, ca D-Sa, pe lângă toate afacerile urgente, va cutreera dimpreună cercul electoral înțelegând cu puteri unite Români vestiți de lașitate ai Chiorului și însuflețit de iubirea nemărginită de neam a *Profetului națiunii române*: Badea George, a primit candidatura.

Reîntorși dela conferința din Sibiu, în 13 Ianuarie am primit o depeșă dela fratele meu, în 15 și 16 va fi în Șomeuta-Mare, în 16 înțeleg de dl Dr. T. Mihali. Am cercetat momentan dl Nyilvân Miklós, directorul Băncii române „Chioreana“ propunând să conchiem o conferință electorală pe 16 Ianuarie când vrednicul luptător al cauzei naționale va fi în mijlocul nostru, ca să ne organizăm. Dl Nyilvân Miklós a zis că și el a primit depeșă dela dl Dr. Teodor Mihali, că „toată încercarea e zadarnică, omul nu se poate încrede nației, fiind-că e demoralizată, cu atât nu poți face nimica, că nu va reuși nici unul dintre candidații naționali, că nu va reuși nici dl Dr. T. Mihali, nici falnicul *Profet al națiunii române*: Badea George, părăsit fiind de preoți dintre cari mulți îl învinovătesc că e „*ator*“ *Ipsissima verba* și alte verzi-usuri...!

În 15 n. Ianuarie a. c. dl Dr. Teofil Dragoș a venit prim pe dl Nyilvân Miklós l'a cercetat, punându-l însuflețirea țărănilor din comunele numite *fiscalitas* aparținătoare județului

din Baia-Mare și din comunele județului de Șomeuta-Mare prin care a trecut și a povățuit demersurile conferinței naționale. L'a întâmpinat însă cu un indiferentism scandalizător, zicând, că d-sa e pasivist.

Lucru natural, că e cel mai comod lucru a nu face nimica, a fi pasivist și a strânge în pungă parale de pe spinarea țărânului Român.

N'a voit dl Nyilvân Miklós să cunoască o conferință electorală!

Nu s'a învoit să se țină conferință electorală convocată de alții în localitățile Băncii române „Chioreana“ zicând că va deveni periclitată existența Institutului de credit Român!

Nu s'a învoit să se țină conferință în „castelul“ mare a d-sale, desigur, că e de principiu că guba țărânului numai atunci nu pute, când s'apropie îndesată cu bani de vatra d-sale.

Și vezi, Doamne, dl Nyilvân Miklós s'a născut din opincă, ce însă numai laudă merită!

Și când m'am adresat tot la d-sa dar ca la curatorul primar al bisericii gr. cat. române să se țină conferință electorală în sala edificată către școala confesională română anume pentru petreceri și conveniri sociale, m'a îndrumat la dl protopop Ioan Szerb, la acel protopop care în fruntea clerului gr. cat. român din Chior fără invitare a întâmpinat pe comitele suprem comitatens dându-se slujbaş partidului liberal maghiar și proiectului de lege al lui Berzevici pentru-că cum s'a exprimat părintele János, i-s'a promis regularea congruel și ajutor de stat.

E superfluu să accentuez, că și la acest „vrednic“ domn toată încercarea a fost zadarnică!

Sosind în 16 n. Ianuarie dl Dr. T. Mihali la Șomeuta-Mare, prima întrebare a adresat-o dl Nyilvân Miklós: primit-a depeșă D-sale? și convocat-a conferința electorală? — Dl Nyilvân Miklós a răspuns, că conferința n'a conchiem-o, depeșă însă în 13 n. Ianuarie a trimis-o — *risum tenebris* — în epistolă recomandată d-lui Dr. Teofil Dragoș la Baia-Mare!

Și când dl Dr. T. Mihali l'a făcut reproșuri bine meritate d-lui Nyilvân Miklós pentru indiferentismul dovedit față de cauză, și că d-sa cunoștea locuința d-lui Dr. T. Dragoș și ce a avut de comunicat cu D-lui le-a isprăvit cu o altă depeșă adresată la Baia-Mare; atunci a intervenit un caz clasic, caracteristic pentru sentimentul de naționalism a domnului director Nyilvân Miklós. Anume:

Există în Șomeuta-Mare o școală privată de fete sub conducerea unei doamne văduve, de naștere germană, care e și posesoară într-o comună aparținătoare cercului electoral de Ileanda-Mare, unde candidase dl Dr. T. Mihali. În momentele aceste de însuflețire națională intră o elevă a doamnei amintite, cu un bilet în mână, și-l roagă pe dl director Nyilvân Miklós să stilizeze în limba maghiară porunca doamnei adresată economului său, că la alegerile dietale să voteze numai pe contra-candidatul dlui T. Mihali, adică pe dl Simó Bela, care candidase cu program liberal maghiar. Și dl director Nyilvân Miklós era gata în prezența noastră și în prezența dlui T. Mihali însuși, să facă serviciul acesta partidei contrare, dar' când era să intre în sala Băncii, l'am reținut cu reproșuri demne de purtarea d-sale.

Și acuma judece opiniunea publică!

Intr'asemenea împrejurări disordinate provocate de indiferentismul dlui director Nyilvân Miklós, a fost un caz fortuit, ba providențial că chiar în ziua aceea își ținea vorbirea de program candidatul disident contele Teleki Pál, la care o parte din preoți își adunase turma, cum adună păstorul oile necuvântătoare... Am și dispus ca câțiva țărani însuflețiți de cauza națională să invite pe românași coadunați la vorbirea de program a candidatului disident la o conferință electorală română.

Intr'aceia l'am însoțit pe dl Dr. T. Mihali făcându-și văzuta d-lui avocat Vasile Dragoș unicul român, care între ori-ce împrejurări se afirmă și pe față de român. Fiind însă timp îndelungat bolnav, pe pat, n'a putut lua parte activă în lupta electorală, dar' zilnic anima pe cei ce-l cercetau să se grupeze sub stindardul național român.

Revenind dela visita făcută ne-a întâmpinat o mulțime de români conduși de concredinții mei, cari ascultau cu entuziasm reoglindat pe fața lor însuflețitoare cuvinte ale dlui Dr. T. Mihali, prin care prezenta pe dl Dr. T. Dragoș ca pe candidatul comitetului național. — Apoi dl Dr. T. Dragoș a desfășurat stindardul național

vorbe înfocate, pline de idealism și de iubire de neam, accentuând că nu cerșeste voturile neamurilor străine, și că cine voiește binele neamului român, numai cu programul național statorit în sfatul cel mare din Sibiu poate servi cauzei, și nu-l condus de interese personale, ci e gata să abzie de candidatură în momentul când unul dintre contracandidații sei ar primi programul național român.

Românași transportați ascultau ambele vorbiri, dar' d-ni, Nyilvân au rămas tot nemischești. Și dl Dr. T. Mihali s'a depărtat cu triste sperințe.

Eu nu cred, că dl Dr. T. Mihali nu cu aceea impresiune s'a depărtat că motivul indiferentismului revoltător din partea d-nilor Nyilvan, a fost... invidia!

Văzând dl Dr. T. Dragoș lașitatea inteligenței, n'a voit a insinua publicului repășirea până când nu se va dispune un alt candidat național în acest cerc electoral pur românesc. Intr'o epistolă expresă a rugat pe *Ilustrul Profet a neamului românesc*: Badea George și pe dl Andrei Cosma din Șimleul-Silvaniei, să candideze unul dintre D-lor pentru isbândă stindardului național și să nu rămână toată suflarea românească pradă indiferentismului Chiorenilor.

D-lor însă într'o epistolă roagă pe dl Dr. T. Dragoș să nu repășească și provoacă pe d-ni Nyilvan și protopopul Szerb, ca: „În aceste momente de mare însemnătate cu concordie frățească, fără șovăire, cu zel să stăruiască pentru reușita candidatului partidei naționale române: dl Dr. T. Dragoș.“

Dar' d-ni: directorul băncii române Nyilvân Miklós și protopopul gr.-cat. numit român, Szerb János au rămas consecuenți în lașitatea manifestată.

Convingându-se dl Dr. T. Dragoș despre indiferentismul atât de abătător a inteligenței române din Șomeuta-Mare; convingându-se că preoții cu excepțiunea a 1—2 s'au dat slujbași străinilor din interese materiale; convingându-se că dintre inteligența din provincie abia 2—3 eram gata să formăm o suită pe lângă candidatul național la cutreeratul cercului electoral: n'a voit să facă și mai departe încercări zadarnice, și a repășit dela candidatură.

Indignați de purtarea rușinoasă a majorității din Chior, ne-am coadunat vre-o câțiva într'o conferință confidențială în locuința mea, și știind că cel mai ilustru martir a cauzei naționale părintele Dr. Vasile Lucaciu nu poate ajunge la isbândă în Nădlac, fiind-că naționalitățile din acel cerc electoral sunt la număr în minoritate, și considerând că interesele naționale pretind ca idolul acesta al națiunii să ajungă în Parlament necondiționat și atunci când ceilalți candidați naționali toți ar cădea, la cuvintele însuflețitoare a dlui Dr. T. Dragoș am propus de candidat pe cel mai ilustru român pe părintele Dr. Vasile Lucaciu. Am și stilizat în limbaj popular un apel către alegătorii români ai cercului electoral din Șomeuta-Mare și tipărindu-l în 2000 exemplare, ne-am suit pe trăsuri să povățuim ideile naționale la cel renegați.

Ți-se înălța inima văzând cum umblau câți-va plugari români cu apelorile subsuoară din sat în sat ca adevărați apostoli ai cauzei naționale! Atanasie Demian din Negrea, Iacob Filip din Șișești, Găvrila Bele din Unguraș, Ioan Dipșe din Șurdești, Timofie Dragoș din Hideaga, Pavel Vezendi și alți plugari însuflețiți dimpreună cu subscrisul și Atanasie Lupan din Baiașprie, Gavril Dragoș chiar și fostul candidat național dl Dr. T. Dragoș, împărțind între noi cercul electoral am încercat cu cel mai ilustru nume a părintelui Dr. Vasile Lucaciu a însufleți alegătorii români la o luptă națională.

Țărani români din comune se însuflețeau de demersurile sfatului cel mare la Sibiu, și pot afirma, că numai preoților și inteligenței le „era în pept inima rece“, — zicând că nu se poate, că sunt angajați, că li-s'a promis regularea congruel și ajutor de stat șel.

Noi însă nu ne-am descurajat deși acesti domni dădeau alte sfaturi țărănilor români.

Se pregătea o luptă enorimă!

Am depeșat falnicului luptător național părintelui Dr. Vasile Lucaciu în Nădlac. Primisem răspuns însuflețitor! Dar idolul națiunii române cunoscând bine lașitatea unei părți din inteligența Chioreană, a simțit necesitatea să însuflețească și pe dl director al băncii române: Nyilvân Miklós. A depeșat și d-sale. Noi eram emoționați în pra-

gul luptei naționale de cuvintele părintelui Lucaciu, iar dl director Nyilvân Miklós cu fiul său dl avocat Dr. Nyilvân Gyözö și sfinția Sa dl Szerb János au rămas tot nemșcați. Desigur din un conventicol al d-lor a trimis o depeșă falnicului luptător național părintelui Lucaciu cu textul următor:

„Față cu banii contrariilor și presia oficianților n'avem speranță de izbândă, pași serioși pentru candidarea d-voastră nu s'au făcut“.

Noi cei grupați sub stindardul național eram perserveranți în pregătirea luptei.

Eram hotărâți că și atunci când nu la învingere deplină ci numai la balotaj putem ajunge cu turma părăsită de păstor, în ziua alegerii candidăm! — Aveam doi candidați contrari; Papp József cu program liberal și Gr. Teleki Pál, disident. Preoțimea pe față era angajată pentru Papp József, pe sub mână însă lucra pentru contele Teleki Pál.

În noaptea spre ziua alegerii candidatul liberal Papp József abdice, despre ce prin trimis expres încunoștințez pe fratele meu Dr. T. Dragoș care era prin comune coteșind, dar în convingere zilnică cu mine. Fratele meu îmi răspunde că în situațiunea aceasta candidăm necondiționat. — Eram bolnav, răcit greu în urmarea multelor umbrele și a timpului nefavorabil, dar îmi pun și forțele ultime și capacitez partida părăsită de dl Papp József, ca prin puteri unite să ducem la izbândă stindardul național, pe care era scris cel mai ilustru nume de român, al părintelui Lucaciu.

Eram în prejma alegerii.

Tot momentul era scump.

Am trimis un expres la dl avocat Dr. Nyilvân Gyözö ca să stilizeze candidatura martirului națiunii, a părintelui Lucaciu, care era de prezentat președintelui alegerii. Expresul s'a rentors, însă fără rezultat.

Dl Dr. Nyilvân Gyözö a denegat împlinirea recercării.

Nici atâta n'a voit să facă!

Lucru foarte regretabil, că dl Dr. Aurel Nyilvân tot fiul dlui director Nyilvân Miklós în tot timpul acesta n'a fost acasă, d-lui are un naturel contrar fratelui său, el e singur care nu numai se interesează de binele poporului, dar vrea și știe să lucreze pentru interesele naționale. E o excepțiune abătătoare! — Era însă ocupat din Budapesta cu pregătirea la cenzura de avocat. Convenind cu dlui la conferința din Sibiu, era gata să vină pe două săptămâni acasă să conlucrăm pentru reușita candidatului național cu condiția naturală că se vor învoi la aceasta și părinții lui. Dl director Nyilvân Miklós însă a fost de altă părere, zicând, că alegerile aceste n'au așa de mare importanță încât să se renteze să-și întrerupă studiile dl Dr. Aurel Nyilvân.

Amploiații băncilor române stau la dispoziție în ori-care moment a servi cauzei naționale. La noi însă situația e altcum. Amploiații băncii române „Chioreana“ nu numai că n'au fost animați de dl director Nyilvân Miklós, ci nici concesiune nu le-a dat ca să povățuiască demersurile conferinței dela Sibiu și să însuflețească poporul pentru programul național.

E un interes național de mare importanță să delaturăm elementele nesănătoase dela conducerea institutului nostru și să punem în frunte pe bărbați conști de datorințele lor naționale, cum e d. e. dl Dr. Aurel Nyilvân.

Pentru-că d. e. avocatul băncii române dl Dr. Nyilvân Gyözö nu pentru conferința națională a mers la Sibiu, și avea acolo afaceri oficiale de ale institutului și fiind-că cu ocaziunea conferinței s'au coadunat în Sibiu mulți Români, cunoscuți și prietini, s'a folosit de aceasta ocaziune, contând, că se va petrece mai bine.

Preoții din Chior sunt ucenicii Sfinției Sale János, protopopul dela Șomeuta-mare.

Apoi cum e sfântul: așa e și tămăia!

Nu am expresiuni destul de grave pentru a stigmatiza după merit purtarea preoțimii — numită română.

În partida disidentă a contelui Teleki Pál se făceau Bob-Hangea Izidor din Bucium, Coteș

László din Prislop și alții *minorum gentium* sub conducerea d-lor.

Caracteristic este, că unul dintre preoții Chiorului a fost condus de geandarmi și arestat, fiind sub investigație pentru că a primit bani în număr de la contrarii nostri, pentru votul său și a turmei sale.

Caracteristic e, că între alții preotul român din Lăpușel Bohâtiel János, când fratele meu făcea propagandă partidului național în comuna lui s'a gerat de naționalist, iar pe sub mână coteșia pentru contele Teleki Pál, făcând o sfadă cu notarul comunal aparținător partidului liberal când l'a surprins pe Sfinția Sa în presara alegerii coteșind între țărani pentru contele Teleki Pál.

Unicul preot în Chior care a stat cu trap cu suflet pe baza programului național și lucra pentru candidatul comitetului național a fost M. O. D. Ioan Andreica, parocul comunei Varaiu. De sigur, că îi vor face multe reproșuri, dl director Nyilvân, Miklós și Sfinția Sa: János, protopopul, dimpreună cu amploiații băncii române, căci înainte d-lor sale numai aceia sunt români adevărați, cari cu el dimpreună stăteau în toate sările la crăsmă pe lângă cărți și țuică strigând în limba maghiară: Trăiască candidatul guvernamental.

*

Revin iar la *sentinela Chiorului*, care a dat glasul fals pe coloanele ziarului „Gazeta Transilvaniei“ ca prototipul răbdării din Biblie (în legătură cu numele lui Balaam! Culegătorul).

Din tot articolul „Sentinela“ Chiorului transpiră durerea *nuansată* de invidie, că nu i-a succedat să ajungă la distincțiunea de doctor.

Nu fi supărat, d-le Sentinelă, că și doctorii tot așa sunt muritori, ca prototipii răbdării din biblie (în legătură cu numele lui Balaam! Culegătorul), și sincer îți spun, că alta asemănare între d-ta și doctorii — nu aflu!

Iară ce deosebire este între d-ta și între candidatul comitetului național dl Dr. T. Dragoș, eu nu o pot desfășura dela lat, fiind fratele candidatului dar lasă, o știu bine aceasta toți cari te cunosc pe d-ta și pe d-lui!

Una însă nu voiesc a discuta, că oare scuturat-a pravul de școală dl Dr. T. Dragoș, deși deja de 8 ani e avocat în praxă, nu voiesc a o discuta, pentru-că din articolul d-tale se observă, că d-ta nici până acum nu ți-ai scuturat pravul școlii, — poate la etatea de 60 ani, adecă mai târziu ca șvabii.

Dar nu voiesc a te urmări mai departe în personalități, că pe terenul acesta nu am praxă de loc, numai cât fac cu d-ta!

Nu e adevărat — d-le Sentinelă, nimica din cele scrise de d-ta referitor la candidatura dlui Dr. T. Dragoș!

Nu e adevăr, că dlui și-a pus candidatura!

Nu e adevăr, că s'a ținut morțiș de candidatură cu de un vis de aur!

Că oare dl Dr. T. Dragoș câștigat-și-a încrederea conaționalilor săi și reputație cu o muncă cinstită, asta, las-o, d-le Sentinelă, să o judece alții, că eu atunci aș despera, dacă d-ta și consortii d-tale l'al lauda!

Evenimentele alegerilor acum descrise cronologic și cu obiectivitatea, dovedesc, că afirmațiunile d-tale din „Gazeta Transilvaniei“ sunt numai simptome de paraliză progresivă!

Poftim, dovedește ce nu corăspunde din descrierea mea de mai sus — adevărului?

Purtarea d-tale și comp. o puteți scuza cu minciuni, dar nu o puteți justifica!

Șomeuta-mare, la 12 Martie n. 1905.

Cu toată stima:

Augustin Dragoș,
proprietar.

Răvaș dela Sibiu.

Zori de primăvară. — „Năpasta“ în nemțește. — Producția meseriașilor. — Petrecerea tinerimii. — Program pentru viitor.

(Urmare).

Dragomir și Anca foarte anevoie s'au putut încălzi în millieul piesei. Vorba și mișcările lor

țărănești n'au fost spontanee; n'au fost ci calculate, reci, pipăite, în unele locuri Dragomir eam caraghios și la mască — se să înfățișeze pe românul cât mai crud, și sălbatec. Și pe urma lui Anca a comis alure de eroină de un gust deplasat. Jocu firec al lui Dragomir s'a observat mai ales vine beat dela cărelmă și în scena din urmă Anca îl silește să pronunțe numele lui Du

Ion ocașul — relativ cel mai cu pentru-că rola e cea mai zguduitoare — merit bine unele accente, și masca și jocu încă au fost destul de bune. În actul al însă s'a deplasat; crâncenul hal sufletească pesc n'a avut puterea să ni-l talmăcească: de bătaie par-că o opunea din carte, — torul s'a dovedit că înțelege mai bine psihia — idiotului.

În urma jocului silit, unele scene ale mei ne-au plictisit. Și eu nu-mi pot închipi plăcere estetică va fi cuprins inimele publicului pildă în scena din urmă potențată prin la o sălbăcie potrivită poate într-o cușă fiare libnite de fiamanzală.

Repet: reprezentarea „Năpasta“ pe străine în felul acesta și în traduceri cu ac nu e nici o dobândă națională pentru noi.

Și iarăși mă întorc și mă întreb cu ad amarăciune sufletească: oare am fi în stare Românii transilvăneni a produce măcar atâta? Și oare suntem noi harnici și vrednici să propiem măcar de zorile unei arte teatrale naționale? Semnele ce ni-se arată, nu ne mănă. Avem noi de pildă un singur artist transilvănean, și pe acesta tocmai fiind-că îl avem gur ne-am grăbit al izgoni dintre noi...

*

Reuniunea meseriașilor români de dat, în 25 Faur, concert împreună cu așa zata *postă humoristică* și cu *joc*. Producția trecerea, ca tot-deauna, a isbutit și de astă de minune. Sala dela „Unicum“ era tixă lume veselă, încântată de treburile frumoase le face Reuniunea. Din clasa celor cu guler nalte încă am observat câte-va exemplare mână. Programul concertului a fost execu precizie *ce viră căldura în inimă*. Înc corul mixt puternic și bine instruit (prin Popa) poate face mare cinste celor dinți niuni române meserisești din Ardeal și adnexeate După concert și după ce s'au pat toate scânteile de spirit într'un norme ilustre, — s'a incins o volbură de joc până în zori.

„Dumnezeu vede“, și dl Tordăzan ghiază asupra destinului acestei reuniuni. S mal cel ce trăiește aici în apropierea ei, și, cât zel, cât stăruință, negăsită la alte prinderi românești, câtă muncă și energie se tue din partea factorilor conducători întru perarea Reuniunii, — câte idei, câte planuri se frământă în întrunirile lor aproape zilnice dacă interesul și harnicia rămânea-vor to de fervente și în viitor, și dacă pilda st toare răsunei va afla și în alte reuniuni — atunci adevăr graiese vouă, iubitorilor că nu știți ziua și ceasul, când o clasă de seriași bine încheagată și bine situată, nu fi vis, ci realitate.

În lanțul manifestațiilor publice rom sibiene din acest carnaval, ajung la ză mal strălucitoare, la *petrecerea tinerimii*, plată în 2 Martie.

Pusă această petrecanie aci după meseriașilor, înainte de toate eram în m curcală, cum oare putea-i-voiu da numirea vală. Petrecerea a arangiat-o tinerimea, da cea a meseriașilor n'a arangiat-o bătrâni. Aș numi-o a „domnilor“ dar e evidentă dea de joc. Aș boteza-o a „inteligentei“, dar asta e compromisă. I-aș zice a „cărțural dar meseriași azi fac poate mai multă cat cât mulți dintre noi, cei de viță pergama In sfârșit, neavând vreme să-i caut porez răspunzătoare, m'am împăcat cu numirea dat-o tinerimea înțelegătoare și intelectuală

(Va urma.)

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stote pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brün.

504

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD. piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITATE de STOFĂ ENCOLORATE PENTRU

DIN ROMANIA.

Adunarea generală a Soc. Creditului Fonc. Rural Duminecă d. a. la oarele 1 au avut loc adunarea generală a soc. creditului funciar rural. A fost reprezentat la adunare un capital de 107 milioane lei, deși se cerea conform statutelor numai 70 milioane.

Adunarea a fost prezidată de dl Ion Kalinderu, membru în consiliul de administrație al societății.

Biurul a fost constituit în modul următor: I. Kalinderu, președinte, asistat de d-nii Anton Carp, I. Pitar, St. Greceanu și Polizu Micșunești, membrii ai consiliului de administrație; secretari d-nii Odobescu și Pascal Vidrașcu, iar secretari d-nii căp. Văsescu și Birbu Belu. Mai erau de față d-nii Dim. A. Sturza director și Dim. Protopopescu, sub director.

S'a citit darea de seamă a consiliului de administrație pe anul 1904. Adunarea a aprobat darea de seamă, descărcând consiliul de gestiune sa.

S'a votat apoi bugetul pentru viitorul exercițiu.

Procedându-se la alegerea a patru membri noi în consiliul de administrație, doi în locul d-lor Eugeniu Stănescu și Anton Carp și doi la sorți și alți doi în locul decedatului Roznovanu și în locul d-lui Procopiu Cassotti, demisionat, — se realeg d-nii Eugeniu Stănescu și Anton Carp și se aleg d-nii St. Greceanu și Cantacuzino Pașcanu.

Adunarea s'a terminat la orele 4 d. a.

Evenimentele actuale din Rusia.

Din „Le Courier B“.

Acum două luni am primit din America de nord o cablogramă cu răspuns plăcut pentru o sută de cuvinte; mi se cerea părerea asupra importanței, scopului și probabilității cuceririi ale agitației zemstvo-urilor. Eu aveam privitor la aceasta o părere formată, ce sta însă în desacord cu majorității; crezui deci, că e de lipsă să spun.

Iată, ce am răspuns:

Agitațiunea zemstvo-urilor are drept scop limitarea despotismului și instituirea unui guvern reprezentativ. Purtătorii acestei agitațiuni că își vor ajunge scopul, or vor continua a turbura societatea, e irelevant. Dacă în ambele cazuri rezultatul probabil va fi amânarea adevăratei ameliorațiuni sociale, fiindcă adevărata îmbunătățire se va obține numai prin perfecționarea religioasă și morală a individului. Pe când agitația politică oprește adevăratul progres, ea oare-ce caută în schimbarea formelor exterioare iluzia stricăcioasă a ameliorațiunii sociale, căci așa a fost în toate statele constituționale: Franța, Anglia, America.

Conținutul acestei telegrame a apărut oare-cari neasacități însă în *Moskovskie Vedomosti*; și de atunci am primit și primesc încă multe epistole pline de reproșuri pentru idea, ce-am exprimit-o; ziarele americane, engleze și franceze mă întreabă cu cât mai mult, ce cuget asupra evenimentelor, ce se desfășură în Rusia. Nu aș putea să răspund nici la unul, nici la altul, după masacrul din Petersburg și sentințele de indignare, de frică, de mânie ură, ce le-a provocat în societate, mi-am zis de datorință să exprim mai minuscule și mai limpede, ceea-ce supusesem pe unii în cele o sută de cuvinte pentru ziarele americane.

Ceea-ce voi spune, va scăpa pe cârpe de penibile sentimente de blam, de iritație, ură, chef de luptă, de răstălare și de conștiința neputinței proprii, o dovedesc acum foarte mulți dintre ei, poate îmi va succeda să le transpun în limba pe terenul acestei activități inter-

oare, morale care singură procură adevăratul bine indivizilor întocmai ca și societății și care acum e cu atât mai necesară, cu cât de prezent se desfășura evenimente tare complicate și penibile.

Iată, ce cred eu despre evenimentele actuale:

Eu consider nu numai guvernul rus, dar peste tot ori-ce guvern de o instituție complicată, consacrată prin tradiție și obicei, îndreptățită să comită nepedepsit violențe, crimele cele mai înfricoșate, omoruri, jafuri și să răspândească alcoolismul, în zăpăcire, depravare, exploatarea poporului de bogați și puternici. De aceea eu socotesc, că toate eforturile celor ce vreau să îmbunătățească viața socială trebuie să tindă să se scape de oamenii dela guvern, a căror inutilitate devine în timpul nostru din ce în ce mai evidentă. Aceasta se ajunge după mine prin un singur mijloc; prin perfecționarea interiorului religios și moral al indivizilor.

Cu cât mai superiori vor fi oamenii din punct de vedere religios și moral, cu atât mai bune vor fi formele sociale, în care ei se vor grupa și guvernul va comite cu atât mai puține violențe și rău. Și din contră cu cât mai inferiori vor fi oamenii vrunei societăți din punct de vedere religios și moral, cu atât mai puternică va fi cămuirea și cu atât mai mare rău va comite.

Așa că răul cauzat de acțiunile guvernului e totdeauna proporțional cu starea religioasă și morală a societății, aibă ea ori-ce formă.

Însă unii oameni în fața tuturor relelor comise acum de guvernul rus — guvern foarte crud, barbar, stupid și mincinos — cred, că tot răul provine de acolo, că guvernul rus nu e organizat, cum trebuie, după chipul altor guverne existente (cari sunt tot instituțiuni bune să comită nepedepsite crime de tot felul); și pentru a sana starea întrebuintează acești oameni toate mijloacele posibile, închipuindu-și, că schimbarea formelor exterioare poate modifica conținutul.

Așa ceva îmi pare *fără scop, neresonabil, neregulat*, (va să zică, că oamenii își atribuie drepturi, ce nu le au) și *inutil*.

Eu aflu această activitate de neeficace, fiindcă lupta cu forța și peste tot prin manifestări exterioare (și nu prin singura forță morală) ale unui mic grup de oameni contra unui guvern puternic, care-și apără viața și care dispune de milioane de oameni înarmați și disciplinați și de miliarde, fiindcă o asemenea luptă din punct de vedere al rezultatului nu-i decât ridiculă și e penibilă din punctul de vedere al soartei acestor nefericiți trași pe sfoară, care-și perd viața în această luptă inegală.

O așa activitate îmi pare nebună, fiindcă presupunând chiar — o improbabilă ipoteză — că triumfează ei contra guvernului, situația oamenilor nu se poate ameliora.

Guvernul actual, care lucră prin forță e așa, cum e, fiindcă societatea, care o domină e compusă din oameni slabi din punct de vedere moral, din cari unii conduși de ambiție, folos și orgoliu, fără să fie genăți de conștiință, încearcă cu ori-ce mijloace să ajungă la putere și alții de frică și alții de ambiție sau nerozie ajută pe cei dintâi sau se supun lor. Deci ori-cum și sub ori-ce formă s'ar grupa acești oameni, va rezulta tot un guvern violent.

(Va urma).

Leo Tolstol.

† GEORGE LAZAR.

Despre moartea fruntașului aradan George Lazar, întristata familie a dat următorul anunț funebru:

Hermina Lazar nasc. Papp, ca soție în numele său și a copiilor ei Valeria, Romul și Zina, văd. Teodora Popa, Rosalia Sabău nasc. Lazar și Ioan Lazar ca surori și frate, precum și număroasele rudeni, fac cunoscut, că iubitul ei soț respective tată, frate și consăngean *Georgiu Lazar*, avocat, deputat congressional și sinodal, asesor consistorial, membru fondator al Federațiunii Latine, membru fondator al Asociațiunii aradane pentru literatura și cultura poporului român, membru fondator al Societății pentru crearea unui fond de teatru român și fondatorul fundațiunii „George Lazaru și soția Hermina“ după o boală grea și îndelungată proavzută cu sfintele taine ale muribunților. Luni la 3 ore 30 min. d. a. în etate de 53 ani și-a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului.

Remașitele pămăutești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinică odihnă în cimiterul de sus la 15 Martie n. 1905 la 3 ore d. a. Arad, la 13 Martie n. 1905. *În veci pomenirea lui!*

NOTĂRI.

ARAD, 15 Martie 1905.

— **O observare în pripă.** „Un membru al casinei“ zugrăvește spiritul slab al societății beinșane. Adevărat că e ceva ce apasă societatea beinșană, dar' acel ceva par'că e mai vechi și mai presus de aspirațiile la deputații ori directorate. Suu cuique.

— **Urmările șovinismului.** Mare agitație domnește între locuitorii nemți ai comunei Bares (cott. Somogy), după-cum scriu foile din Budapesta. Preotul *Huber* a dispus, că numai de nouă ori pe an să se predice nemțește, pe când obligat ar fi să se facă tot a doua Duminecă. O deputație de credincioși au mers la episcop. Acesta apoi, ca să dea o soluție mai favorabilă a zis, că tot a treia Duminecă să se predice nemțește. Faptul a mâniat așa de tare pe Nemți, că *ei trec în masa la religia evanghelică*.

— **Concertul din Lugos** aranjat Sâmbătă seara a reușit strălucit. Contribuția iubitului nostru artist dl *Zaharie Bârsan* a procurat Lugojenilor o seară de adevărate plăceri de artă. „Greva Fierarilor“, „Doina“ de Coșbuc cu acompaniment de flaut — drept preamărire a muzicii noastre naționale — și „La Turnu Măgurele“, piesele d-lui Bârsan au fost mult savurate și aplaudate. La înălțimea lor stat-au și prestațiunile corului neîntrecutului Vidu, așa, că seara de Sâmbătă din Lugos se poate numi cu adevărat o serbare artistică.

Iubitul nostru artist, dl Bârsan, la rentoarcere se va opri în Arad, unde, suntem informați tinerimea încă doră să procure și publicului aradin prilejul de a-l cunoaște și aplauda.

— **Noul ministru de Landwehr în Austria.** Foiaa oficioasă de Sâmbătă scrie, că domnitorul a numit pe noul ministru al Landwehrului în persoana generalului *Francisc Schoenaich*.

— **Părechea regală italiană la Nichita.** De când s'a suit pe tron, acum prima dată își vizitează regele *Victor Emanuel* socrul în Gettinge. Timpul vizitei încă nu e hotărât, dar' vizita se va da cât de curând. Fericitul soț se pregătește să-și primească copiii cu pompă princiară.

— **Statua inventatorului ceasornicului de buzunar.** Sculptorul Max Weisner din Berlin e gata cu statua lui Petru Heinlein, care a inventat orologiul de buzunar. Heinlein a trăit acum 400 de ani; în Nürnberg avea atelier de lăcătușerie. Statua e făcută din bronz și e de 2 metri înaltă. În mâna dreaptă ține un cercel și meditănd privește orologiul de buzunar, ce-l are în stânga. Pe portament de caleu e statua, în mijlocul căruia portament e un glonț — simbol al infinitului curs al vremii. Cu pantlică lată e legat orologiul, pe care se pot vedea orele. Pe basorelief e inscripția: „Lul Petru Heinlein, inventa-

torul orologiului pe buzunar — orașul Nürnberg și societatea ceasornicarilor germani“.

— **Grea acuză contra ministrului președinte sârb.** Ziarul sârbesc „Stampa“ publică o epistolă din Sofia, în care se confirmă acuzele aduse de Balugici contra ministrului Pasiel. După epistolă, Pasiel în 1885 s'ar fi asociat cu politicianul *Suknarov* contra Serbiei. Banderole erau deja organizate; și armele erau împărțite, ca la un bun prilej să poată intra în Serbia.

— **Mormântul mareșalului Soult.** În Grossbundenbach lângă Homburg a fost zilele trecute un nepot al mareșalului *Soult* în societatea unui sculptor parisian, ca să facă un monument pentru mormântul mareșalului *Soult*, unchiul său. Mareșalul *Soult* a murit la 1812 în timpul retragerii lui Napoleon din Rusia. Napoleon i-a pus un simplu, nepretențios monument cu următoarea inscripție:

„Ici repose mon brave maréchal Soult. Dédie par Napoleon I. (Aici odihnește bravul mareșal Soult — dedicat de Napoleon I).“

Nepotul vrea să schimbe simpla piatră mormântară cu un monument grandios artistic.

— **Fug din Constantinopol.** O depeșă din Constantinopol aduce știrea, că un camerier, doi adjutanți al sultanului, un general de divizie și unul de brigadă au dispărut din Constantinopol. În Iildiz e mare iritație.

— **Greva generală a muncitorilor de construcții.** Din Budapesta se anunță, că în întreaga țară va izbucni la începutul lunii viitoare o grevă generală. Cer nouă ordine de lucru, care să fie deobligatoare în întreaga țară.

— **Revolta țărănilor italieni.** În comuna San-Marco din Calabria locuitorii s'au resculat din pricina vâmlor. Ei au asediat oficiul vâmlor și casa comună. Miliție a fost chemată la fața locului; s'a produs o încăierare înverșunată; patru țărani au fost omorâți, iar douăzeci și cinci răniți. Miliția a avut un mort și cinci-sprezece răniți.

— **Monede celtece lângă Pojon.** La săparea unei grădini în Retehe (insula Csallóköz) cam o jumătate de metru sub suprafața pământului s'a aflat o oală, care conținea monede de argint. Monedele au o greutate cam de un chilogram și jumătate. Fură studiate de specialiști și se constată, că-s monede celtece. Peste tot s'au aflat 44 monede mari și 204 mici. Cele mai mari sunt tetradrachme, au fost bătute în anii 60—40 a. n. C.

— **Procesul Murri — Bonmartini.** Proces senșional agită spiritele din Turin, a cărei pertractare a fost deja în Octombrie trecut amănătată. Precedențele procesului sunt următoarele: Într-o ferbinte zi de August a anului 1902 din locuința de pe primul cat a contelui *Francesco Bonmartini* (Bologna, Via Marini 39) eșia un miros neplăcut. Locuința era închisă, fiindcă contele și soția se afla — cum zicea — în Veneția. De oare-ce însă mirosul devenia zi de zi mai insuportabil, în 2 Septembrie oameni stăpânirii au deschis locuința. Pe pragul odăii, ce urma antișamburului, zăcea în lac de sânge cadavrul contelui *Bonmartini*. Sinucidere nu se putea presupune de oare-ce întreg corpul contelui era plin de răni.

Ca făcători de rău ascunși în locuință l-au omorât, s'a dovedit fals. Contesa născută Murri în 4 Septembrie a mers din Bologna cu dr. *Dagnini* în Elveția. Frate-său *Tullio* a petrecut-o întreg drumul, pe când unchiu-său *Ricardo Murri* a însoțit-o până la Piacenza, tată-său până la Milano. Înaintea stației *Bellincione Tullio* l-a rugat pe dr. *Dagnini* să-l dea ceva medicină pentru brațu-l rănit și i-a spus că el a omorât pe conte. De oare-ce i-a spus-o încă în decursul exercitiului funcționar, dr. *Dagnini* a tăinuit lucru.

Polițietul i-s'a părut curiosă călătoria fraților Murri, deși contera zicea, că a mers în Elveția să-și restabilească sănătatea. Se știa, că contera trăește rău cu Bonmartini, că-și ține amant pe profesorul dr. *Carlo Sechi*, cu care avusese relații deja ca fată. Bătrânul *Murri* a mers în Elveția și și-a adus acasă fata.

Nu mult după aceea *Murri* a denunțat, că fiul său, *Tullio*, a omorât pe conte. *Tullio* i-a spus adecă tată-său, că a auzit de o nouă relație a contelui și că i-a făcut imputări, la ceea-ce contele a vătămat familia, din ce s'a iscat ceartă. În decursul căreia contele l-a rănit cu un cuțit. *Tullio* a voit să-l scoată cuțitul din mână; din nefericire însă l'a străpuns, până ce a murit.

S'a cercetat treaba de aproape. Și s'a pornit cercetare contra lui *Tullio Murri*, apoi *Sechi*,

Roza Bonetti, amanta contelui omorât etc. După datele cercetărilor pricina omorului e relația conteselor *Murri* cu profesorul *Sechi*.

— **Diamantele celebre.** Descoperirea unui nou diamant care întrece în mărime toate diamantele existente face să fie de actualitate descrierea celor mai celebre diamante.

Iată lista completă:

Regentul (Franța) vine din Goleonda; 410 carate, redus prin șlefuire (care a costat 600.000 franci) la 136 $\frac{1}{4}$; vândut 3.125.000 franci 1702 Regentului, de către Pitt. Furat în Septembrie 1792, apoi regăsit. Prețuit patru milioane și jumătate.

Kohinoor (Englittera); se zice că este cunoscut dela anul 3000 înainte de Christos și că ar fi aparținut unui rege din Agoa (Indii de pe vremea aceea; vine din India; luat în Lahore de trupele engleze. Cântărea 186 carate, redus prin șlefuirea la 103 $\frac{3}{4}$. Prețuit 3 $\frac{1}{2}$ milioane.

Mogol. Furat Mareșalului Mogol; dela 787, redus la 280 carate. Văzut în 1665 de Tavernier în tezaurul Aureng Zeb, el a dispărut. Este poate în Persia. Avea forma unei jumătăți de ou.

Orloff (Rusia); 193 carate; în forma unei jumătăți de ou. Vine din Indii. Cumpărat de Orloff pentru Caterina II. pentru 2.225.000 fr. și titlu de nobleță cu 100.000 rentă viageră.

Excelsier, găsit la Capul Bunel-Speranțe, la 30 Iunie 1893; greutate de 971 carate (neșlefuit), este la Banca Englitterei; prețuit 25 milioane de franci.

Piggot, 82 carate.

Le Sancy, 53 carate; ar fi aparținut lui Carol Temerariul, care l'ar fi pierdut la Granson; a trecut prin Portugalia, Elveția și prin mâinile regelui Iacob al Englitterei înainte de a fi fost cumpărat de Ludovic XIV; în 1875 a fost vândut unui prinț din Bombay.

Pașa din Egipt, 49 carate, valorează 750.000 franci.

Nassaeck, 82 carate, prețuit 750.000 franci.

Steava Sudului, vine din Brasilie (1853); dela 254 carate redus la 127 $\frac{1}{2}$; cam bate puțin în roz.

Diamant bleu Hope, 44 carate, plătit cu 450.000 franci.

Rajak de Maran, ar fi cântărind 867 carate.

Austriacul Galben (Austria). Puțin cam galbion, 139 carate. A aparținut lui Carol Temerariul, pierdut la Granson. găsit de un soldat; vândut lui Sforza, duce de Milano.

Steava Sudului (Africa), cumpărat cu 10.000 franci dela un Hottentot dela malul râului Orange și revândut cu 250.000 franci; prețuit 1.375.000 franci. Cântărește 46 $\frac{1}{2}$ carate; aparține conteselor Dudley.

Victoria, 302 carate, neșlefuit. Kimberley 27 Martie 1884.

Prețul acestor diamante e aproape cu neputință de fixat. Dacă un diamant de un carat valorează dela 200 până la 350 franci (calitate curentă), prețul unui diamant de aceeași calitate de greutate de șase ori mai mare (2.000—7.000 franci), și dacă e vorba de niște greutatea ca acelea ale diamantelor enumerate mai sus, se urcă foarte mult și fără proporție cu prețurile de mai sus.

Caractul echivalează cu 205 miligrame.

ECONOMIE.

Arad, 15 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile nu s'a schimbat în timpul din urmă.

S'au vândut:

800—900 măști metrice grâu cor.	9.30—9.45
280—320 „ „ cucuruz „	7.70—7.80
Semnare nominală: secară;	7.50—7.60
„ „ orz;	7.30—7.40
„ „ ovăs;	6.90—7.00
„ „ mazărice	12.30—12.50

Piața din Arad.

S'au vândut:

780—900 măști metrice grâu cor.	9.40—9.60
250—300 „ „ cucuruz „	7.80—7.90
Semnare nominală: secară;	7.50—7.60
„ „ orz;	7.30—7.40
„ „ ovăs;	6.90—7.—
„ „ mazărice	12.30—12.50

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENSATIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Întâlnirea unor ființe omenești — fie palide fie Piel-Roșii — este totdeauna puțin nișitoare în mijlocul pustiilor, a preriilor și pădurilor: de aceea colonelul, obicinuit cu prizele și cu primejdiile, atât prin mulți ani traiu rătăcitor cât și prin experiența câștigată în războaiele în contra Indienilor, dede ordin tot rășilor să-și pregătească armele.

Dar' de oare-ce necunoscuții continuau să apropia fără nici un semn de neliniște sau mânie, și de oare-ce se putea deja vedea, erau fețe palide, ori-ce bănuială fu înălțată imediat și colonelul ordonă să se depună armele.

Grupa emigranților aștepta pe cei ce sosiră cu o curiozitate și o neliniște ușoară de închipuire.

Zile întregi călătoriseră fără a întâlni suferință de om și, în acest moment, se așteptau mai puțin decât ori-când să întâlnească oameni de loarea lor prin aceste locuri.

Colonelul Magoffin întreprinsese, cu un mai înainte, o călătorie de explorare pe teritoriul *Cross-Timbers*, înainte de a se hotărî, să stabilească aci. Nici nu auzise nici nu desigur perise, că un stabiliment de coloni l'ar fi părăsit.

De aceea, fu foarte încurcat prin prezența celor doi albi.

— Cine sunteți? Ce voiți să faceți? — întrebă repede Washington Carroll, sărind pe câtar cu o ușurință puțin surprinzătoare avându-se în vedere micimea de stat și slăbiciunea sa.

Înaintase la un pas depărtare de colonelul Magoffin însuși pe care-l recunoscuse numai căt ca șeful grupei de emigranți.

— Eată o întrebare fără de ocol, — punse colonelul, cu răceala sa obicinuită. aceea voiu răspunde cu aceeași sinceritate, suntem plantatori și avem să ne stabilim aci; tru a cultiva bumbac și altceva de se poate.

— Și chiar aci vreți...?

— Toemai! Suntem aproape hotărâți să stabilim chiar în acest loc.

— Nu sunteți mai număroși?

— Nu.

— Nimeni nu vă va ajunge din urmă?

— După cât știu eu, nimeni!

— Străine, n'ași voi să par obraznic? leal și sincer: cu toate acestea trebuie să vă treb, dacă nu v'ați gândit la primejdiile, la vă espuneți stabilindu-vă aci cu puteri atât slabe?

— Primejdiile? Ce primejdii?

— Indieni, de! O ceată de Indieni rește de câțva timp în pădurile, pe care le deși colo.

— Și cum faceți D-tră, de nu vă e frică ei d-ta și tovarășul d-tale? Locuiți pe acest teritoriu, nu-l așa?

— Da, de sigur, Dar' noi, e alt-ceva. varășul meu și eu nu avem intențiunea de a strui aci o casă, care se va putea vedea la mulți kilometri de jur împrejur, nici să ne bilim aci pentru multă vreme. Afară de asta noi doi nu posedăm absolut nimic ce ar ispiti lăcomia sălbaticilor; nimic decât pârul tru, și cât despre aceasta ne însărcinăm apărăm, o afirm și puteți să mă credeți!

— Vă cred...

— În fine, Indienilor nu prea le pasă de noi și de oamenii noștri, cari suntem niște traperi sau vânători. Pe când eu e cu totul alt-ceva! Ei știu prea bine, că tațiunile și contopirea teritoriilor de cătră sunt nierva teritoriilor de vânătoare: legi deosebirea străine? De altcun, încă noi, noi n'avem nimic, și ori-ce ați avea și ori cât de puțin ar fi indianul preriilor rămni la avutul d-voastră și v'a hărțui până vi-l va răpi! Fericiți veți fi, dacă nu vă va lua împreună cu celelalte bunuri mai prețioase d-tră. Vorbind astfel, bătrânul vânător aruncă privire plină de înțeles în direcțiunea celor fete, care la auzul unei voci străine vorbesc flezește, inte se daseră jos din trăsura. vând pe cei doi necunoscuți, ele se opriră și, și rămaseră nemișcate.

Bibliografie.

A apărut:

„Cântece pentru usul societăților corale”. Sub titlul acesta a apărut de curând o broșură voluminoasă din compozițiunile musicale alese ale lui *Aurel Popovici*. — Broșura conține 15 cântece mari aranjate parte pentru cor bărbătesc, parte pentru cor mixt astfel, încât fie-care piesă putea forma punctul de forță din programul orî concertelor populare. Broșura aceasta indispensabilă pentru reuniunile noastre de cant, poate procura numai dela autor în Ticvaniu-lare (Nagytkvány) u. p. Kákova, (Krassó Szőny m.) — Prețul 10 cor. plus 10 fil. porto postal.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Un candidat de avocat

La momentan aplicare în cancelaria sub-
risului. Cu ofertul să mi-să comunice și
ndițiile.

Dr. Aug. Straitiariu
advocat.

(Hátszeg) Hateg [com. Hunedoare]

Dr. Heppes Béla

și-a deschis

cancelaria advocațională

în Arad, strada Atzél-Péter nr. 2

Am onoarea a strage atențiunea ono-
rului public as pra

cafenelei „FIUME“

piata Libertății (casa Domány)

e să bucură de bună reputație și unde
pot căpata în toată vremea mâncări
le, beuturi reci, cele mai fine vinuri
stiela, bere, șampanie și beuturi spir-
tuoase.

fet rece. Deschis până dimineata.

Musica țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenti pentru ziarele
loe și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și
se fac cu prețurile cele mai ieftine.

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rakoczy Nr. 10.
pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație
de lemn natural.

Comande în provincie se săvârșesc prompt,
cu prețuri foarte moderate.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

— A R A D, Piața Libertății —
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpără p. prețul
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)

(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giu-
vaere, tot felul de reparări
abatjour etc. Schimbări
de aur și argint conform
cursului de zi.

Comande din provincie să execute prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

Bijuterii, oroloage, aur calcat

și recușite de argint, seduli de ama-
netare cumpără pentru prețurile cele mai
mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai ieftin de cumpărare de
bijuterii și oroloage.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Frăților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în
diferite instrumente, în ferării pentru mobile
și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și
Meiding de primul rang Mașine (sparher)
pentru bucătări de Olanda elegante, specia-
litate pentru economia de casă, dulapuri
pentru gheață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători:
Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Ba-
rabds Béla și a pompelor de stropit contra
nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani,
Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, pene-
linuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare uni-
cul deposit al lustrului de argint:
VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru
prețurile ieftine de zi.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuverglu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fa-
bricantilor Glashutten din Elveția. Esclusiv
singur. Ciasornice cu precizie. 550

Compactor român în Arad.

Subscrisul îmi iau voe a aduce la
cunoștința onor. public român, că reîntors
din străinătate m'am stabilit în Arad. str.
Weitzer János Nr. 7, unde mi am des-
chis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiat cu mașinele cele mai nouă și mai
perfectionate, sunt în plăcuta poziție a e-
fectui ori ce lucrări atingătoare de această
branșă dela cele mai simple până la cele
mai fine legături de lux. Asemenea pentru
legături protocoale p. cancelarie, cărți bise-
ricești, cărți de rugăciuni pentru prea o-
norații domni preoți, în tomuri singura-
tice ori în partii de ori ce mărime, pe
lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt
și ieftin.

În speranță, că onor. public român
îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân
Cu distincă stimă

Iustin Ardelean,
compactor.

534
Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Borai Gyula

fabricant de paturi și cuptoare

P. T.
Am onoare a aduce la cunoștință sit-
matul public din loc și din provincie că
în atelierul meu de
fabricarea paturilor și a cuptoarelor
primese efectuarea a tot felul de
cuptoare și mașini de gătit
tot asemenea
mutarea și repararea lor
pe lângă prețurile cele mai moderate.
Am în deposit șobe de maiolica ș. a. în
toate culorile și prețurile.
Rugând pentru binevoitorul concurs rămân
cu stimă

In Ungaria de sud.
Cea mai mare prăvălie
de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

Bluse de delen francez	fl. 2.50
Bluse de lână pentru seară teatru și ocazii	2.75
Bluse de șeviot engleze în toate culorile	3.75
Negligeuri, fasonul și stoffele cele mai eleg. dela	3.50
Rochițe de copii de stofă și de spălat	—50
Șorțe de clot pentru copii și mașă	—30
Rochiți de stradă și plimbare fason elegant
în toate culorile de stofă	2.—
Albituri de dame și copii în asortiment mare.	
Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.	
Bluse de mătase și brasiere în mod. cele mai noi originale.	
În vitrină zilnic expoziție de Incururile de curând sosite.	
- Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winternitz Jenő,

Plata Libertății 3. (Casa Dr. Peisinger.)

532

CREMA
MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, in-
ofensivă cu efect grabnic și sigur,
care face să dispară alunițele, petele
de ficat, roșeața de pe nas și de pe
mâni. Mijloc mai bun pentru obraji
și mâni aspre nu există.

⊗ ⊗ **Efect instantaneu.** ⊗ ⊗

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

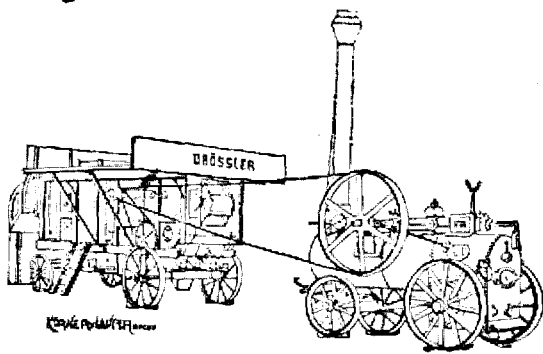
Nr. Telefonului 111.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 5

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapa de
mblăcească cu vapor, imblăcească de mână și (jărgányos) mot
ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole

Marfa solidă, p
condițiuni favora
plată. —

Se trimit catal
preț și cheltueli

Să cautați ag

Nicodim Vanc

prăvălie de coloniale și delicatose.

ARAD, Strada Széchenyi (casa Neuman)

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public că în Strada
chenyi am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beutur
țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare as
ment cu delicatose, cașuri, mezeluri ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și a

Cu deosebită stimă

Nicodim Vanc

Arad, strada Széchenyi (casa Neuman)

543

Condițiunea principală a

FRUMȘETEII

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul ace
mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face petea
de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate niteaserii su
răcioș, alunițele și petele de ficat dispar.

Pretul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma pudor 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.